

ASYSTENT MIĘDZYKULTUROWY

– MIĘDZYKULTUROWA KOMUNIKACJA

dr Rafał Cekiera
Instytut Socjologii
Uniwersytet Śląski
rafal.cekiera@us.edu.pl

PROGRAM SPOTKANIA (19.11.2022)

- Kompetencje międzykulturowe - znacznie, wymiary i sposób kształtowania.
- Komunikacja międzykulturowa i jej bariery.
- Wyróżniki profili kulturowych - czym się różnią kultury?
- Międzykulturowa dezinformacja i „paradygmat szczepionki”.

POZNAJMY SIĘ 😊

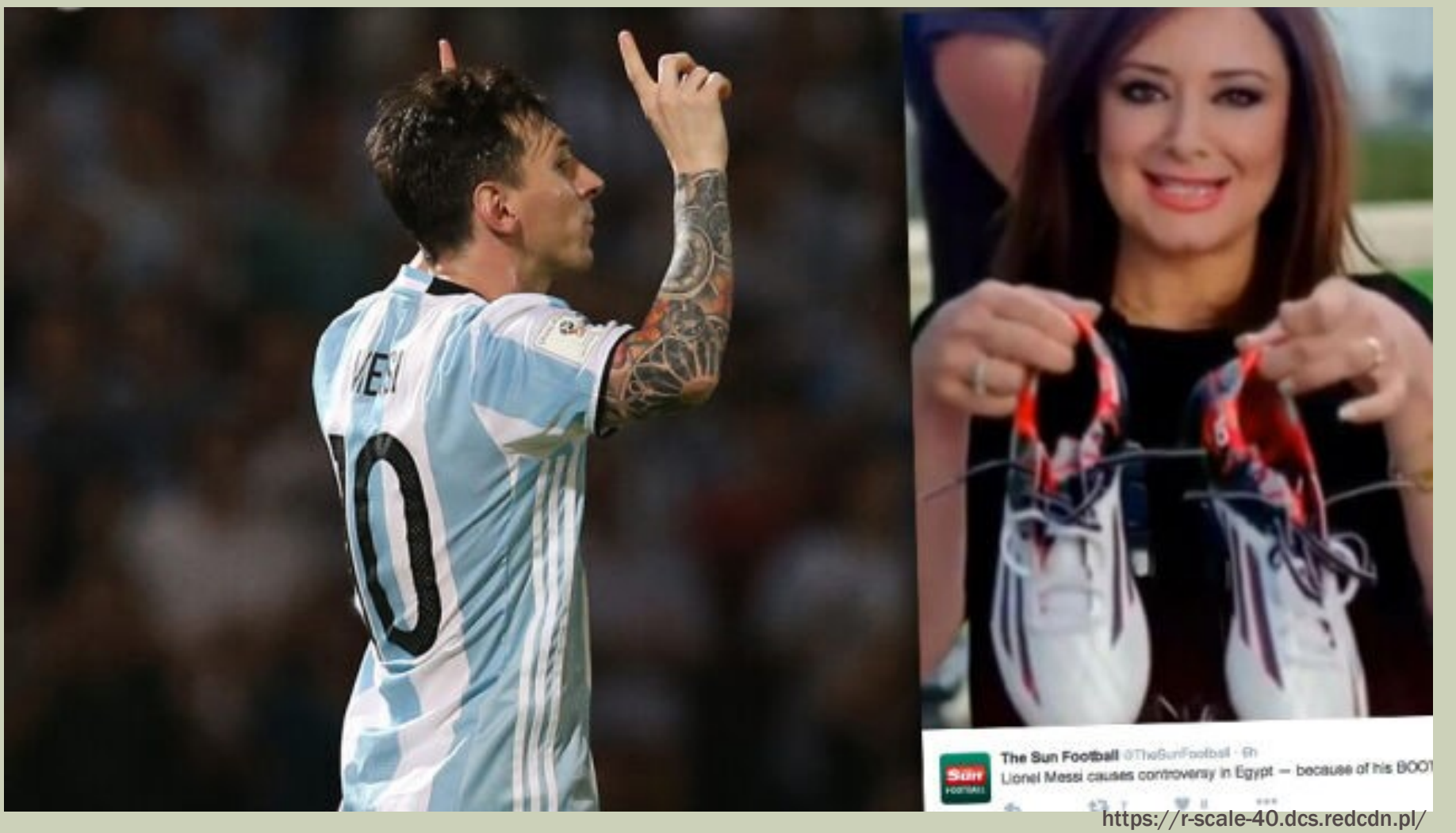
RÓŻNICE KULTUROWE – CZYLI..

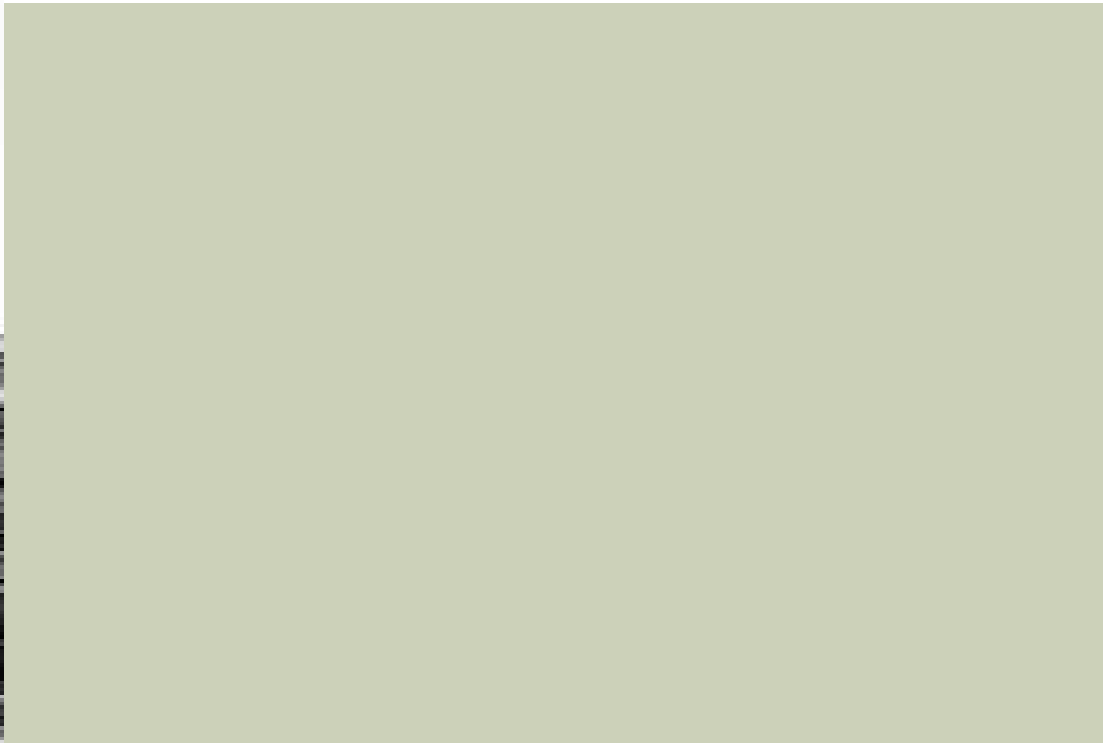

W jakich obszarach możemy się spotkać z różnicami kulturowymi? Czy pamiętasz taką sytuację?

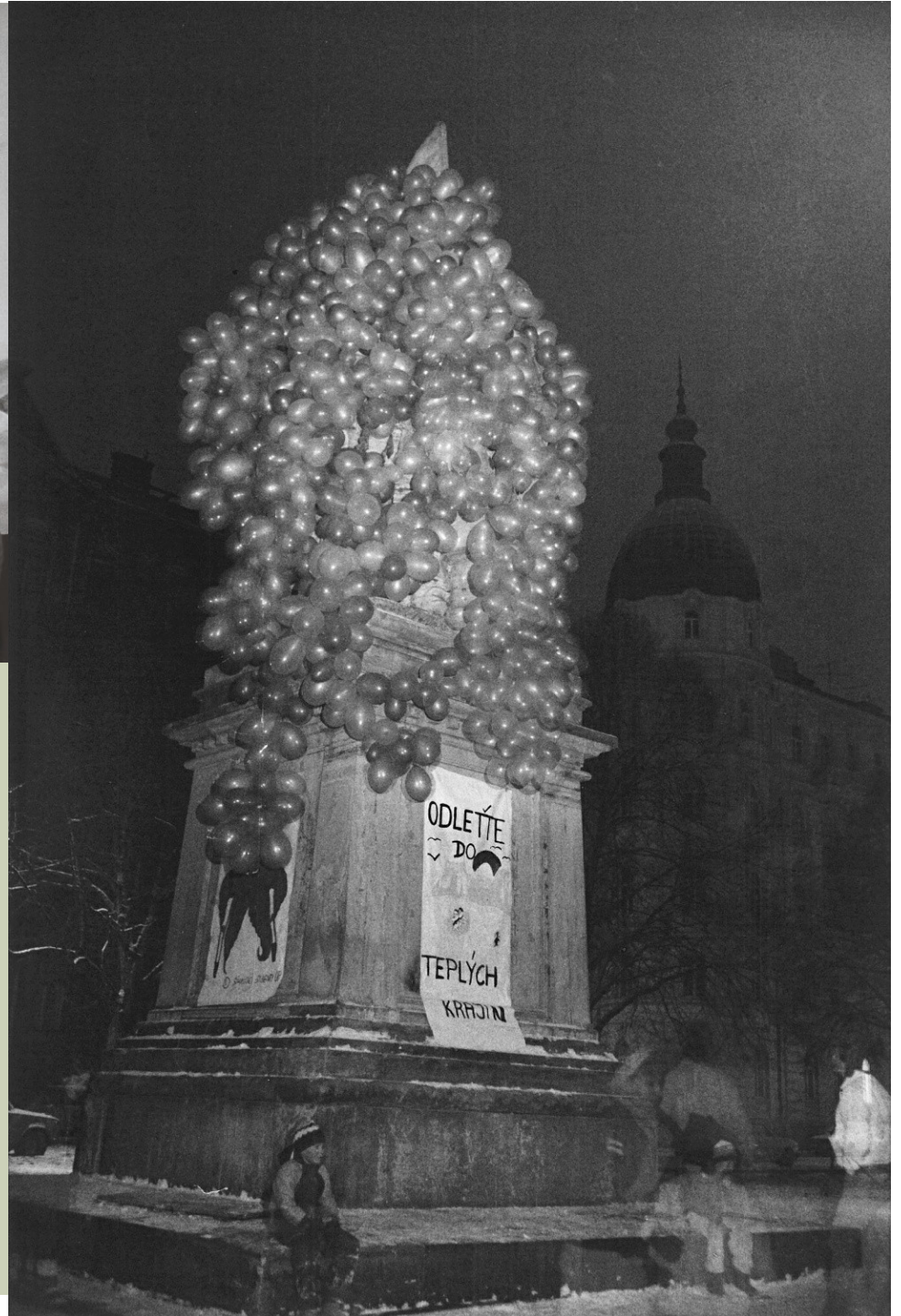

BUTY MESSIEGO

Warszawa, 1989

Olomuniec, 1989

KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

MIĘDZYKULTUROWOŚĆ – WARSTWY KULTURY:

- Kultury narodowe
- Kultury etniczne, regionalne, religijne, językowe
- Kultury związane z płcią
- Kultury pokoleniowe (generacje)
- Kultury wynikające z przynależności klasowej
- Kultury organizacji w przedsiębiorstwie
- -.....

(Hofstede, *Kultury i organizacje*, 2007)

KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

- Kompetencje międzykulturowe **nie są uważane za zjawisko naturalne**, ponieważ na przestrzeni wieków ludzie mieli raczej kontakty z osobami o podobnym zapleczu kulturowym.
- Dzięki budzeniu świadomości i zrozumieniu różnic kulturowych, które są wynikiem edukacji i doświadczenia, **ludzie zaczynają postrzegać różnice kulturowe jako pozytywne, interesujące i pożądane** (Berg i Paige 2009)

STRATEGIE ZAWIADYWANIA RÓŻNICAMI KULTUROWYMI

1. IGNOROWANIE

Nie dostrzeganie różnic kulturowych, ani ich wpływu. „Nasza opcja to jedyna opcja”. Brak zarządzania różnorodnością – minimalizowania napięć i poszukiwań korzyści.

2. MINIMALIZOWANIE

Dostrzeganie kwestii różnic, ale traktowanie ich w kategoriach problemu. Dążenie do ujednolicenia wedle „naszego wzorca” (kultury dominującej). Niemożność czerpania korzyści z różnorodności.

3. ZARZĄDZANIE

Organizacje synergiczne. Uznanie wpływu różnic kulturowych – pozytywnego, ale i możliwych trudności. Próby twórczego zestawienia „naszego sposobu” i „ich sposobu”. Minimalizowanie problemów bez minimalizowania różnorodności. (Adler 2007)

KOMPETENCJE - DEFINICJE

- **Zbiór zachowań, które pewne osoby opanowują lepiej niż inne**, co sprawia, że w określonej sytuacji działają one sprawniej (Levy-Leboyer, 1997)
- Ogół cech i właściwości ucieleśnionych w ludziach (wiedza, umiejętności, zdolności, zdrowie, motywacja), które mają **określoną wartość** oraz stanowią **źródło przyszłych dochodów** zarówno dla pracownika – właściciela kapitału ludzkiego, jak i organizacji korzystającej z tegoż kapitału w określonych warunkach (Pocztowski 2003)
- Połączenie **wiedzy, umiejętności i postaw** odpowiednich w danych kontekście (Komisja Europejska, 2008)

KOMPETENCJE - DEFINICJE

OSOBA KOMPETENTNA – ktoś, kto używając swojej **wiedzy** i doświadczenia, chce i ma motywację (**postawa**) oraz potrafi (**umiejętności**) zrealizować dane zadanie na odpowiednim poziomie.

- Kompetencje pracowników są głównym elementem kompetencji organizacji.
- Myślenie w kategoriach kompetencji ułatwia pracownikowi właściwe **planowanie rozwoju zawodowego**. Ich diagnoza i rozwój są wyznacznikiem zawodowego sukcesu.

KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE- DEFINICJA

KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

- ogół wiedzy, postaw i zdolności, dzięki którym można zachowywać się właściwie, spójnie i skutecznie w ramach reguł obowiązujących w danym kontekście kulturowym (di Mauro 2015)
- trzy obszary: **poznawczy** (wiedza i świadomość), **emocjonalny** (wrażliwość, empatia) oraz **behawioralny** (konkretne zachowania, umiejętności)

KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

1. WYMIAR POZNAWCZY:

- Rozumienie pojęcia kultury w odniesieniu do sposobu zachowania, myślenia, wartości
- Znajomość elementów kultury własnej i kultur odmiennych
- Znajomość sposobów wchodzenia w kontakt z osobami z innych kultur (formalny i nieformalny)
- Znajomość typowych przyczyn nieporozumień z przedstawicielami innych kultur
- Znajomość systemu językowego
- Wiedza na temat subtelnych kontekstów komunikacji werbalnej i niewerbalnej

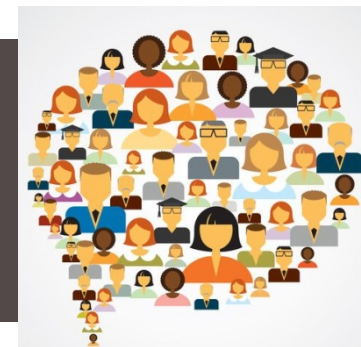
KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

2. WYMIAR EMOCJONALNY

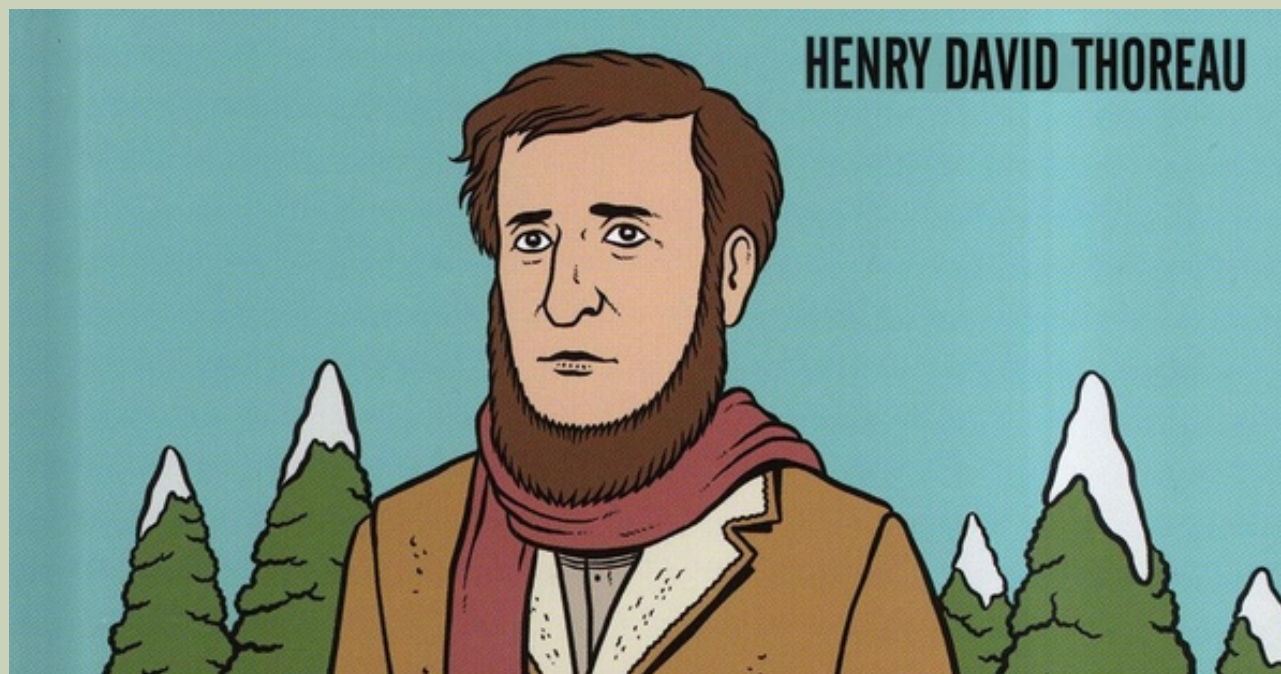
- Motywacja i ciekawość w odkrywaniu i poznawaniu elementów kultury oraz osób
- Szacunek dla własnego i obcego dziedzictwa kulturowego
- Świadomość własnej tożsamości
- Otwartość względem obcej kultury (tolerancja dla dwuznaczności)
- Wiara we własne możliwości komunikacyjne w j. obcym
- Umiejętność opanowania stresu w sytuacji interkulturowej
- Empatia
- Emocjonalne radzenie sobie z wartościami odmiennymi od własnych

KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

3. WYMIAR BEHAWIORALNY

- Umiejętność komunikacji w j. obcym
- Stosowne do kontekstu społecznego użycie języka (styl komunikacji, znajomość rytuałów itp.).
- Umiejętność dopasowania się do stylu komunikacji partnera
- Umiejętność rozwiązywania konfliktów
- Umiejętność dostrzegania różnic, ale też powiązań (budowanie mostów poprzez dialog)
- Uwaga w obserwacji rzeczywistości
- Umiejętność dostrzegania wartości (również ukrytych) w zdarzeniach i zachowaniach
- Umiejętność identyfikacji obszarów nieporozumień w interakcji i wyjaśniania ich w kluczu kulturowym

*„Do domu powinniśmy wracać z dalekich stron,
po przeżyciu przygód i pokonaniu niebezpieczeństw,
po zrobieniu codziennie nowych odkryć – powinniśmy
wracać z nowymi doświadczeniami i właściwościami.”*

(H. D. Thoreau: Walden, czyli życie w lesie)

ROZWÓJ KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWYCH

- Podstawowymi czynnikami w formowaniu kompetencji międzykulturowych są **doświadczenia** i **umiejętność refleksji**.

„Rozwój kompetencji jest procesem wymagającym gromadzenia i świadomego wykorzystania doświadczeń. Doświadczeń tych musi być po prostu dużo, aby można było przećwiczyć różne aspekty poszczególnych kompetencji w każdej możliwej sytuacji” (Filipowicz, 2014)

ROZWÓJ KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWYCH

- Przygodą międzykulturową może być samo odkrywanie własnego dziedzictwa, korzeni, tworzenie drzewa genealogicznego.
- Świadomość własnego pochodzenia, swojej kultury jest istotnym bonusem w spotkaniach z odmiennością kulturową.
- Miejsce zamieszkania – wielokulturowość i historia.

©Agencja Gazeta

Fot. Agencja Gazeta

Ze zbiorów Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej

KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

8 podstawowych umiejętności – narzędzi, przyczyniających się do **nabycia kompetencji międzykulturowych** (Lustig, Koester):

1. **Okazywanie szacunku** innym, zarówno werbalnie (np. używanie zwrotów grzecznościowych, tytułów), jak i niewerbalnie (rytuały uprzejmości: ukłony, etykieta niewerbalna).
2. **Orientacja na wiedzę** – pojęcia, jakich się używa, aby określić samego siebie i świat wokół. Umiejętność wychodzenia poza stereotypowe myślenie grupowe.
3. **Empatia.**
4. **Zarządzanie interakcjami** - umiejętność regulowania konwersacji (np. właściwe reakcje na zachowania partnera interakcji).

KOMPETENCJE MIĘDZYKULTUROWE

5. Harmonijne **relacje interpersonalne** w ramach grupy. Mogą mieć one charakter komunikatów werbalnych i niewerbalnych, np. okazujących wsparcie czy solidarność.

6. **Tolerancja dla niejednoznaczności**, czyli zdolność reagowania na nowe, niepewne i nieprzewidywalne sytuacje, umiejętność szybkiej adaptacji.

7. **Postawa interakcyjna** – zdolność reagowania na innych w niewartościujący i nieoceniający sposób.

(za: Głazewska 2020)

ROZWÓJ KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWYCH

- **INCYDENTY KRYTYCZNE** - przykłady „zderzeń kulturowych”, mają bardzo duże znaczenie edukacyjne
 - są nieoczekiwane
 - są niezrozumiałe
 - wymykają się kontroli
 - zaburzają tok wykonywanych czynności
 - wyzwalają silne emocje
 - wywołują porównania z własnym krajem (*u nas tak by nie było*) (Boski 2008)
- W takich sytuacjach – doświadczenie innych jako dziwnych, irracjonalnych, pomylnych, niecywilizowanych, egzotycznych itd.
- Uruchamia się *culture cruise control* – „kulturowy tempomat”, „automatyczny pilot”.

ROZWÓJ KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWYCH

INCYDENTY KRYTYCZNE – przewyciężanie: TRZY KROKI

1. Uświadomienie sobie własnych wartości, norm i sposobów zachowań, które mogą wpływać na zaistniałe nieporozumienie
2. Uświadomienie sobie analogicznych przesłanek drugiej strony
3. Szukanie porozumienia – uznanie realnych problemów, które powinny zostać zdefiniowane w postaci realnych różnic (Boski 2008).

Uczciwe i świadome mierzenie się z problemem!

ROZWÓJ KOMPETENCJI MIĘDZYKULTUROWYCH

SPOTKANIE MIĘDZYKULTUROWE – STRATEGIE AKULTURACJI

SPOTKANIE Z INNYM/OBCYM

- „Do zrozumienia komunikacji między członkami odrębnych kultur jest niezbędne dostrzeżenie, że ludzie, stojąc w obliczu różnic kulturowych (...), mają tendencję by traktować osobę z innej grupy jako obcego” (Gudykunst, Kim 2000).

Swoi	Inni/Obcy
znajomość	nieznajomość
podobieństwo	odmienność
przewidywalność	nieprzewidywalność
zaufanie	nieufność
oczekiwanie lojalności	przewidywany brak lojalności
bezpieczeństwo	zagrożenie
wyznawanie ustalonych wartości	wyznawanie odmiennych wartości
łatwość komunikowania	trudności w komunikacji
wspólne symbole	odmienne symbole
emocje pozytywne	emocje negatywne
bliskość	dystans
inkluzja i integracja	ekskluzja i wyłączenie
poczucie identyfikacji	poczucie odrębności

4 STRATEGIE AKULTURACYJNE (BERRY)

- **SEPARACJA** - proces i stan, w którym grupa sama się izoluje (marginalizuje) lub jest izolowana od większości społeczeństwa.

Izolacja może być spowodowana oficjalną polityką realizowaną przez państwo lub konkretną ekipę rządzącą, ale może też być wynikiem uprzedzeń historycznych, tradycji, resentymentów lub rezultatem najnowszych wydarzeń.

- **MARGINALIZACJA** - odrzucenie własnej kultury i nowego miejsca zamieszkania.

4 STRATEGIE AKULTURACYJNE (BERRY)

- **Asymilacja** – upodobnienie, efektem kontaktów z inną grupą etniczno-kulturową następuje przyjęcie przez członków grupy mniejszościowe kultury innej grupy.
- **Integracja** jest procesem i stanem, w którym jednostki i grupy imigranckie nawiązują relatywnie trwałe związki z członkami społeczeństwa przyjmującego i uczestniczą w różnych obszarach jego życia, nie rezygnując przy tym z własnej odrębności narodowej.

Integracja, poza opanowaniem pewnych umiejętności, to przede wszystkim dążenie do stania się częścią danego społeczeństwa. Jest to niemożliwe bez pomocy ze strony tego społeczeństwa i państwa.

(M. Budyta-Budzyńska, 2011)

KOMUNIKACJA MIĘDZYKULTUROWA

DEFINICJE I POJĘCIA

KOMUNIKACJA:

- wzajemne oddziaływanie na siebie osób (lub innych bytów) przy pomocy znaków
- wysyłanie i odbieranie informacji w sposób werbalny bądź niewerbalny

KULTURA:

- A. L. Kroeber i C. Kluckhohn (lata 50. XX w.) – prawie 200 definicji - „na kulturę składają się **wzory sposobów myślenia, odczuwania i reagowania**, nabyte i przekazywane głównie poprzez symbole stanowiące wraz z ich wcieleniami w wytworach ludzkich znamienne osiągnięcia grup ludzkich; zasadniczy trzon kultury stanowią tradycyjne (to znaczy historycznie narosłe i wyselekcjonowane) idee, a szczególnie związane z nimi wartości”

DEFINICJE I POJĘCIA

KOMUNIKACJA MIĘDZYKULTUROWA

- komunikacja pomiędzy osobami posługującymi się odmiennymi kodami kulturowymi

KOD KULTUROWY

- utrwalony w danej grupie sposób interpretowania znaków

Punktem startowym międzykulturowego spotkania jest świadomość obecności kulturowych różnic: norm, przekonań, wartości bądź zachowań.

KOMUNIKACJA MIĘDZYKULTUROWA JAKO TRANSGRESJA

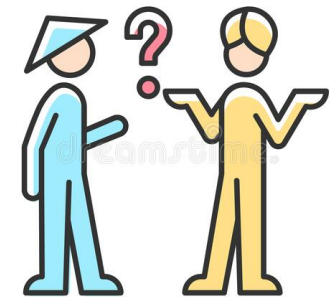

- „Komunikacja międzykulturowa jest rozpoznawaniem i przekazywaniem sobie zasobów tkwiących w każdej z kultur, jako ich skumulowanego dziedzictwa” (L. Korporowicz)
- **Nie jest biernym odtwarzaniem**, lecz dwustronnym działaniem zwrotnym, wymagającym zaangażowania, intencjonalności i sprawczości.
- Jest **wychodzeniem poza granice** semantyczne, aksjologiczne i emocjonalne danej kultury; rozpoczyna proces, którego efekty są trudne do przewidzenia.
- Wymaga działania cechującego się **otwartością, twórczością i prospekcją** – jest więc zaprzeczeniem działania re-aktywnego i re-produktywnego.

BARIERY KOMUNIKACJI MIĘDZYKULTUROWEJ

1. Język
2. Uprzedzenia i stereotypy
3. Etnocentryzm
4. Wysoki stopień niepewności i stresu
5. Interpretacja gestów i zachowań (komunikacja niewerbalna)

Urszula Żydek-Bednarczuk

Spotkanie kultur

Komunikacja i edukacja międzykulturowa
w glottodydaktyce

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2015

BARIERY KOMUNIKACJI MIĘDZYKULTUROWEJ

JĘZYK

- Każdy język „tnie” rzeczywistość w odmienny sposób.
- Kultury wysokiego i niskiego kontekstu (Europa Zachodnia i Ameryka Północna vs. Azja i Bliski Wschód).
- Dla osób z różnych kultur precyzyjne wyrażanie myśli wymaga korzystania z idiomów, których znaczenie jest trudne do odczytania i zastosowania dla osób z odmiennych kręgów kulturowych.

Chińskie przysłowie „każdy kocha swoją kapustę i rzodkiewkę” (*Luo bo bai cai, ge you suo ai*) - czyli „jak pies z kotem”.

BARIERY JĘZYKOWE - PRZYKŁADY

- Coca-Cola w Chinach - początkowo odczytywano jako „Ke-kou-ke-la”, co oznaczało „**ugryź woskową kijankę**” lub „**klacz nafaszerowana woskiem**”, w zależności od dialektu.
- Językoznawcy zatrudnieni przez koncern przeanalizowali następnie 40 000 znaków graficznych używanych w pisowni, aby znaleźć fonetyczny odpowiednik: „ko-kou-ko-le”, który już bezpiecznie można przetłumaczyć jako „**rozkosz w ustach**”.

BARIERY JĘZYKOWE - PRZYKŁADY

- Pepsi również nie miała szczęścia w Chinach ze swoim sloganem „Odżyj z generacją Pepsi” („Come Alive with the Pepsi Generation”). Przetłumaczono go jako „**Pepsi przywraca do życia Twoich przodków**”.

BARIERY KOMUNIKACJI MIĘDZYKULTUROWEJ

■ UPRZEDZENIA I STEREOTYPY

BARIERY KOMUNIKACJI MIĘDZYKULTUROWEJ

■ ETNOCENTRYZM

NIEPOKÓJ I NIEPEWNOŚĆ

- Niepokój i niepewność są **głównymi źródłami niepowodzeń komunikacyjnych**, zarówno w wymiarze międzykulturowym, jak i międzygrupowym
- Niepewność ma **charakter poznawczy**, jest myślą, obejmuje wątpliwości, co do własnych zdolności przewidywania skutków spotkania z innymi. Niepokój wiąże się z **odczuciami**: „poczucie dyskomfortu, napięcia, zmartwienia czy obaw wobec tego, co może się przytrafić”.
- Im większy dystans kulturowy, tym wyższy poziom niepokoju i niepewności.
- Miernik adaptacji międzykulturowej (W. B. Gudykunst).

NIEPOKÓJ I NIEPEWNOŚĆ

- Kategoria obcości jest wpisana w każdą międzyludzką interakcję.
- **Nie zawsze niepokój i niepewność są czymś złym.** Pewna ich doza pełni rolę pozytywnego stymulatora. Chroni przed nudą, komunikacyjnym rozleniwieniem i nadmiernym przekonaniem o słuszności własnych poglądów.

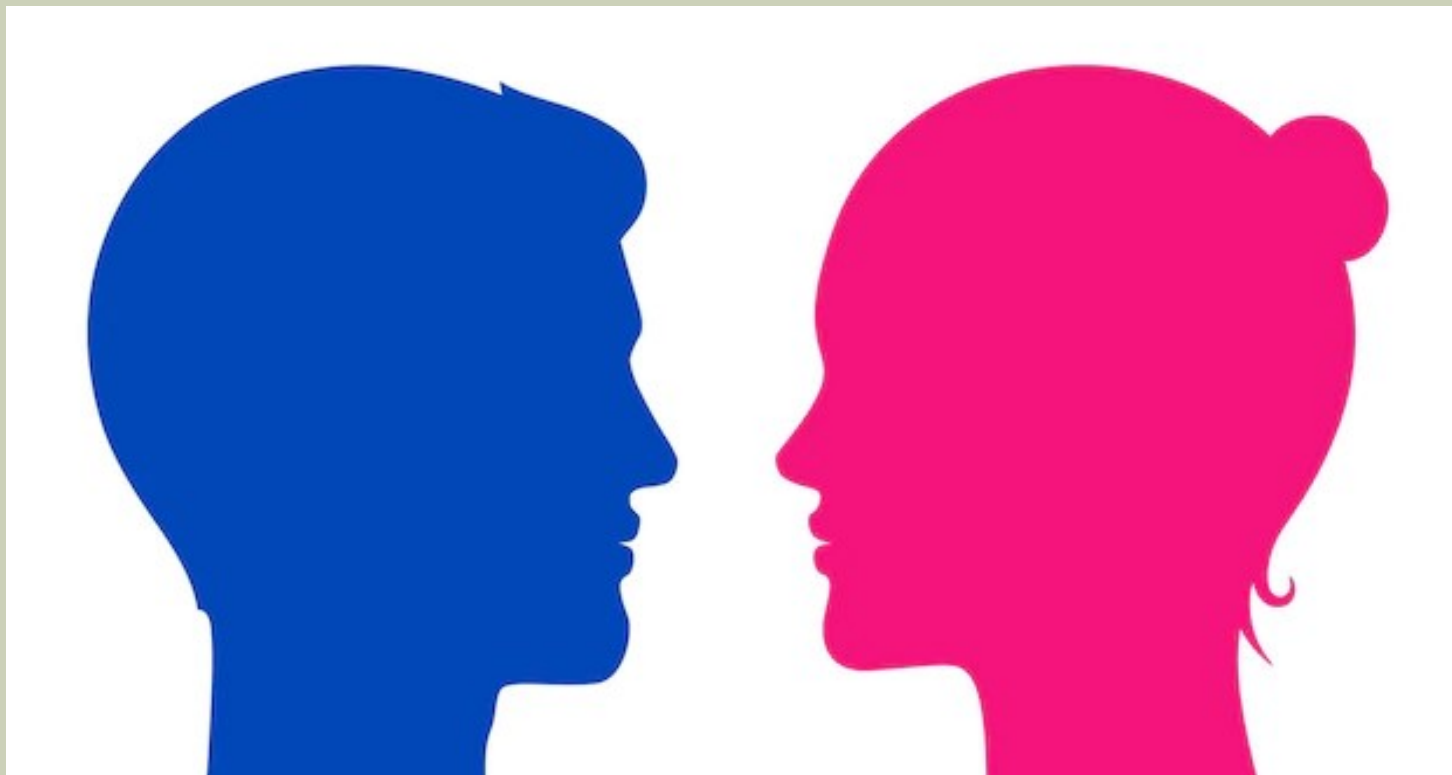
DIALEKTY RODZAJOWE - DEBORAH TANNEN

- **Komunikacja między kobietą a mężczyzną, to komunikacja międzykulturowa** (choć obie strony zwykle nie mają świadomości, że uczestniczą w spotkaniu międzykulturowym).
- Analiza stylów konwersacji - zasadność stereotypu „gadatliwej kobiety i milczącego mężczyzny”.
- Kobietom zależy na poczuciu łączności, mężczyźni interesuje przede wszystkim status. Mężczyźni posługują się językiem jak bronią, chcą przyciągnąć uwagę, przekazać informację i osiągnąć zwycięstwo. Postawienie pytania przez mężczyznę, to przyznanie się do niewiedzy, zagrożenie statusu. Kobiety zadają pytania, by ustanawiać więź z innymi.

ZNACZENIE KOMUNIKACJI NIEWERBALNEJ

KONTAKT WZORKOWY

KONTAKT WZORKOWY

TWARZ - „dyskretny pośrednik komunikacji”

- Długość kontaktu wzrokowego – ważne!
- Konfrontacja z twarzą – zabójstwo (etyka), miłość (erotyka)

*„Abrahamowi Lincolnowi polecano jakiegoś człowieka. >Nie podoba mi się jego twarz< - powiedział prezydent. I kiedy polecający oburzył się i zaczął dowodzić, że >nikt nie może nic poradzić na to, jaką ma twarz<, Abraham Lincoln wzruszył ramionami i odparł: >**Po czterdziestce każdy odpowiada za własną twarz**<” (Sandor Marai, Dzienniki)*

ZNACZENIE KOMUNIKACJI NIEWERBALNEJ

Epidemia śmiechu (Tanzania, 1962)

KOMUNIKACJA NIEWERBALNA

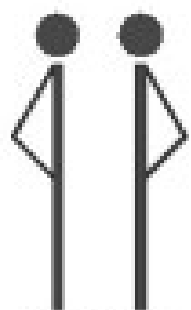

CZTERY KLUCZOWE ELEMENTY

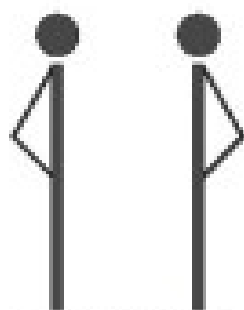
- proksemika (odległość przestrzenna)
- dotyk (haptyka)
- kontakt wzorkowy (patrzemy sobie w oczy bądź nie)
- kinetyka (gestykulacja – od siebie, nie do siebie!)

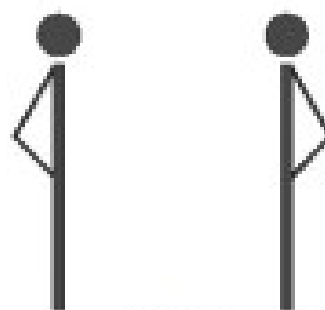
PROKSEMIKA

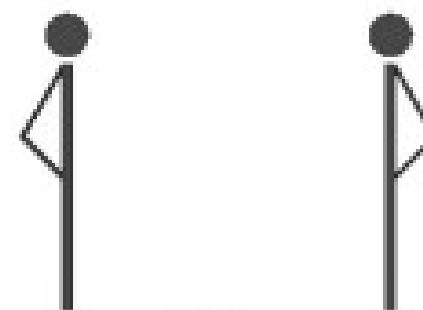
◀ <45 ▶
dystans intymny

▶ 45-120 ▶
dystans osobniczy

▶ 120-360 ▶
dystans społeczny

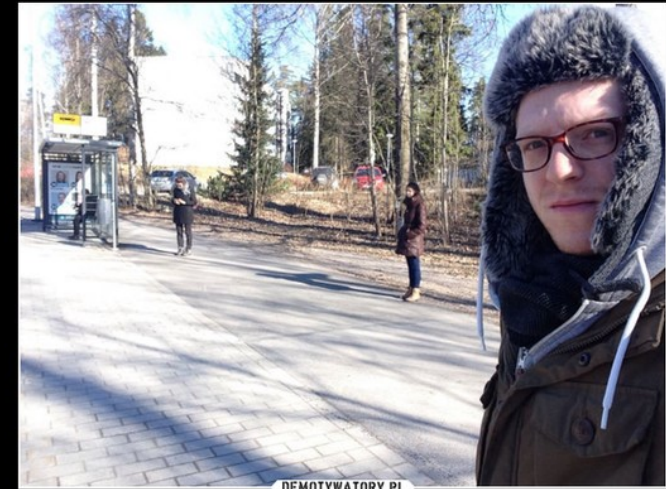
▶ >360 ▶
dystans publiczny

wymiary podano w centymetrach

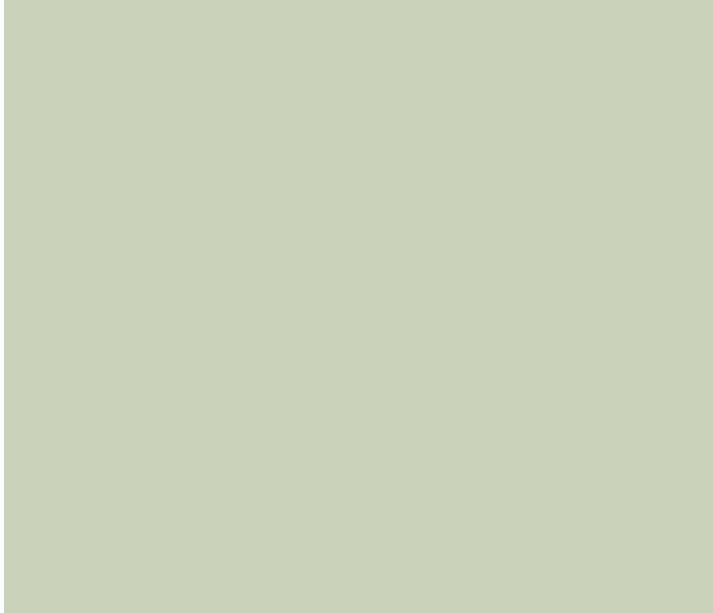
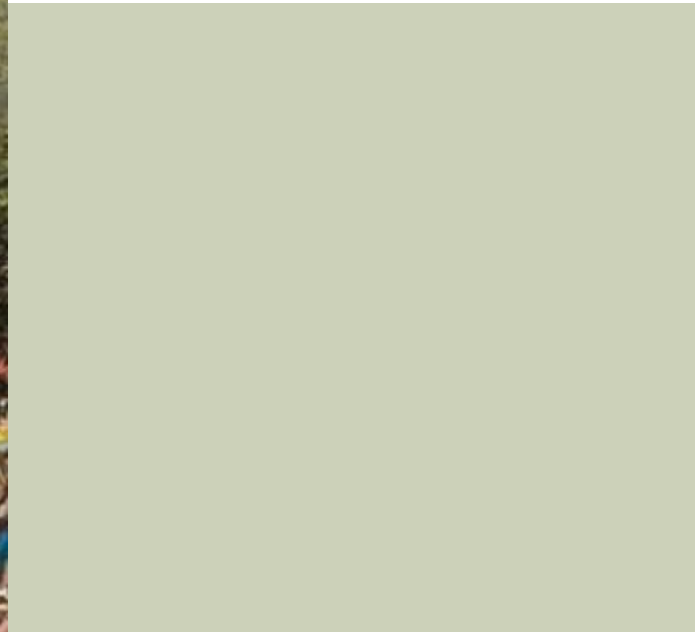
(za: Mierzwa)

Ludzie czekający na autobus na przystanku w Helsinkach:

Minimum 10 metrów odstępu. Finowie bardzo cenią sobie prywatność

PROKSEMIKA – ELEMENT UKRYTEGO PROGRAMU SZKOŁY

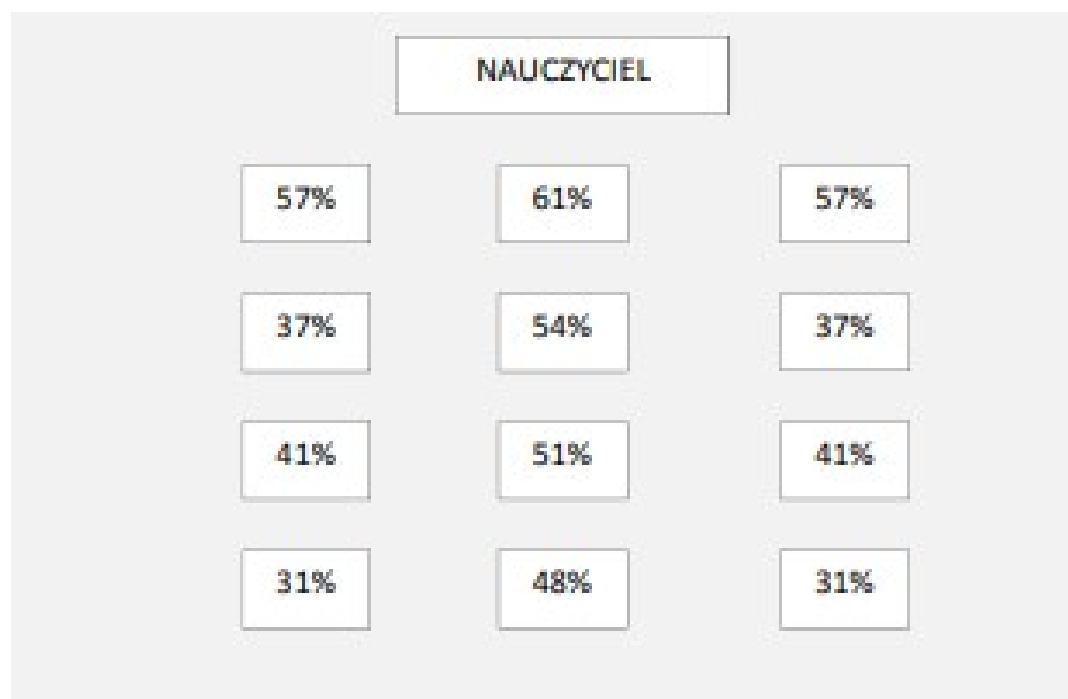

PROKSEMIKA KLASY SZKOLNEJ OBEJMUJE:

- strefy dystansu fizycznego
- zatłoczenie
- aranżację miejsc siedzących
- orientację (kierunek usadowienia)
- wystrój wnętrza sali lekcyjnej

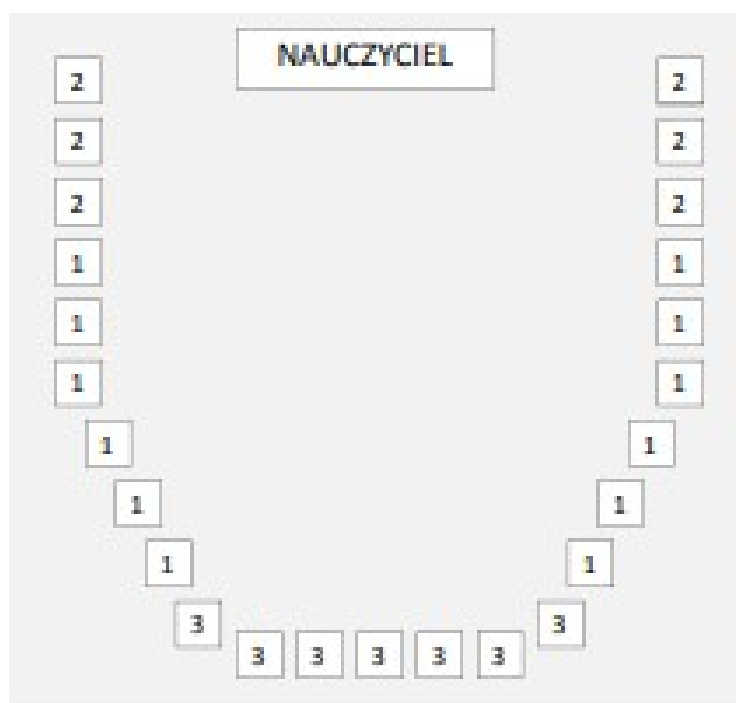
Poczucie zatłoczenia = uczniowie często mają kłopoty z koncentracją, dokładnością wykonania zadań, nasilają się zachowania agresywne.

PROKSEMIKA – ELEMENT UKRYTEGO PROGRAMU SZKOŁY

Rysunek 1. Udział uczniów w procesie komunikacji w klasie szkolnej (na podstawie: Cooper i Simonds, 2003).

PROKSEMIKA – ELEMENT UKRYTEGO PROGRAMU SZKOŁY

Rysunek 5. Aranżacja miejsc siedzących przy jednoosobowych stolikach w podkowę (na podstawie: McCroskey i McVetta, 1978).

PROKSEMIKA – ELEMENT UKRYTEGO PROGRAMU SZKOŁY

5 SFER DYSTANSU

- subintymna – nauczyciel nawiązuje kontakt dotykowy z uczniem
- intymna – nauczyciel podchodzi do każdego ucznia
- osobista – nauczyciel podchodzi do pierwszych ławek
- społeczna – nauczyciel przemieszcza się po całej sali lekcyjnej
- publiczną – nauczyciel stoi przy tablicy, siedzi za biurkiem bądź w jego pobliżu (Garstka, 1999).

RYTUAŁY POWITAŃ (DOTYK)

PODSTAWOWE NIEWERBALNE FORMY POWITAŃ

- podanie i uścisk dłoni
- nawiązanie kontaktu wzrokowego (spojrzenie)
- objęcie
- pocałunek w dłoń
- pocałunek w policzek
- uśmiech
- gestykulacyjne formy powitania
- mimiczne formy powitania
- skinienie głową
- pochylenie górnej części ciała
- podnoszenie brwi

EMBLEMATY

TIPOLOGIA KULTUR

TYPOLOGIA KULTUR A. TROMPENAARSA

3 NAJBARDZIEJ OGÓLNE WSKAŹNIKI:

- **stosunek do innych ludzi** (uniwersalizm–partykularyzm; indywidualizm–kolektywizm; powściągliwość–emocjonalność; wycinkowość–całościowość; osiągnięcie statusu–przypisywanie statusu)
- **stosunek do czasu** (orientacja na przeszłość, teraźniejszość i przyszłość, sekwencyjność–synchroniczność)
- **stosunek do otoczenia** (wewnątrzsterowność–zewnętrzsterowność w podejmowaniu decyzji; stosunek do ekologii)

MODEL R. R. GESTELANDA

4 WYMIARY

1. nastawienie do partnera i sposobu prowadzenia z nim interesów: *kultury propartnerskie vs. protransakcyjne*
2. podejście do konwenansów, statusu społecznego, hierarchii, sposobów okazywania szacunku: *kultury ceremonialne vs. nieceremonialne*
3. stosunek do czasu, punktualności oraz harmonogramów: kultury *monochroniczne vs. polichroniczne*
4. sposób porozumiewania się: *kultury ekspresyjne vs. powściągliwe.*

Pudelek.pl

PROFILE KULTUROWE (T. PALECZNY)

■ KULTURY SFORMALIZOWANE I NIESFORMALIZOWANE

Sformalizowane – prawo, regulamin, komunikacja między rolami, a nie osobami.

Niesformalizowane – obyczaj, poczucie bezpieczeństwa, bezpośrednia komunikacja – pomiędzy osobami, a nie rolami.

Potencjalne zderzenia normy prawnej z normami obyczajowymi.

wiadomosci.wp.pl/putin-i-merkel-rozmawiaja-o-gazociagu-polnocnym-6031728040948865a

PROFILE KULTUROWE (T. PALECZNY)

■ KULTURY ASERTYWNE I NIEASERTYWNE

Asertywne – postawy akceptacji i szacunku dla odmienności, kultury indywidualistyczne – liberalne

Nieasertywne – przekonanie o wyjątkowości, niechęć do obcych - kolektywistyczne

Asertywność – kulturowo ukształtowana zdolność do przewartościowania niechęci czy lęku względem obcych.

Nieasertywność – cechuje ludzi nieufnych, obawiających się kontaktu z innymi („ludzie z kryjówek” – J. Tischner).

PROFILE KULTUROWE (T. PALECZNY)

■ KULTURY WSTYDU I WINY

Podział związany z normami (obyczajowymi, religijnymi, prawnymi) i sankcjami.

Istnieją kultury, w których obyczaj ważniejszy niż prawo.

Kultury oparte na wstydzie stabilniejsze, niż na prawie.

Kultura wstydu – np. Japonia (harakiri), włoska mafia

Kultura winy – Zachód (prawa zbrodniarzy, Breivik)

PROFILE KULTUROWE (T. PALECZNY)

■ KULTURY ZAMKNIĘTE I OTWARTE

Podział ze względu na wyrazistość granic kulturowych oraz możliwość ich przekraczania.

Zamknięte – elitarność, trudno wejść (rygorystyczne procedury inicjacyjne), ale też czasem trudno opuścić (bariery wyjścia).

Otwarte – wręcz zachęcają do kontaktów.

Miara otwarcia – np. wskaźnik amalgamacji, czyli współczynnik małżeństw mieszanych.

PROFILE KULTUROWE (T. PALECZNY)

■ KULTURY ZIMNE I GORĄCE (Claude Levi-Strauss)

Zimne – zorganizowane, sformalizowane, biurokracja, indywidualistyczne; bazują na konwencji i regulaminie (np. państwa skandynawskie); samodzielne zabiegi o utrzymanie statusu; ważna przydatność, użyteczność; solidarność obywatelska

Gorące – grupowe, bliskość, rodzinność, znaczenie więzi (np. Włochy – instytucja „mamy”, *bamboccione* – „gniazdowniki”); duże znaczenie normy obyczajowej; oparcie w grupie – stabilność; ludyzm i zabawa; solidarność rodzinno-wspólnotowa

Inne podejście do starości

DYGRESJA: SZWECJA

Średni czas w Sztokholmie pomiędzy śmiercią a pochówkiem wynosi 23 dni. Datę pogrzebu należy ustalić, wziąć pod uwagę różne ważne dla żyjących terminy (jak pisze K. Tubylewicz – np. wcześniej umówioną wizytę u kosmetyczki itp) – a następnie zaplanować datę.

Na pogrzeb wysyła się zaproszenia, tak jak na różnego typu inne imprezy. Ma on charakter eventu.

(K. Tubylewicz: *Moraliści. Jak Szwedzi uczą się na błędach i inne historie*, 2017)

Film Erika Gandiniego

SZWEDZKA TEORIA MIŁOŚCI

The Swedish Theory of Love

REŻYSORA ERIKA GANDINIEGO · SCENARIUSZ POLA THOR
W ROLACH YARA TORNWALL, SARA WILCZYŃ, MAGNUS URS BÄCKSTRÖM, JOAKIM LINDGREN

docsag.pl f docsagainstgravity

13th Millennium
DOCS *against* GRAVITY
FILM FESTIVAL

KULTUROWE WYMIARY CZASU

[eprojectconsult.com/
monochronic-vs-
polychronic/](http://eprojectconsult.com/monochronic-vs-polychronic/)

sites.gold.ac.uk/taslab/time-perception/

- Wszyscy mają już karty stałego pobytu i się tu dobrze zaaklimatyzowali - mówi Tomek. - Chcieliby dostać polskie obywatelstwo i czasem pytają, czy skoro znam wszystkich, to nie mogę poprosić prezydenta, żeby im je przyznał. Odnaleźli się wśród ludzi, którzy przychodzą do baru. Ale też tęsknią za rodziną w Syrii. I nadal pozostała im inna mentalność, której ja też się uczę. Tam nie ma takiej presji czasu. Oni do dziś nie wywiesili w barze kartki z godzinami otwarcia. Jak będzie otwarty, to będzie, po prostu. Jak jest brzydka pogoda, zimno i leje, to czasem wcale nie otwierają. Za to jak klienci siedzą do drugiej w nocy i nie chcą wychodzić, to oni nikogo nie wyganiają, tylko siedzą razem z nimi. Tam u nich życie toczy się głównie w restauracjach, więc nawet do głowy im nie przyszło, że w Polsce będzie inaczej, że tu się raczej je i ucieka, bo czas goni.

Monika
Białkowska

NAWET JEŚLI UMRĘ W DRODZE

Twarzą w twarz
z uchodźcami

KULTUROWE WYMIARY CZASU

- „wczesnie”, „późno”, „czekać”, „śpieszyć się” – „bezgłośny język” (*silent language*, Hall), trudny do przyswojenia przez osoby z innej kultury
- Sposób w jaki kultura postrzega czas jest fundamentalny dla niej samej, dla zrozumienia priorytetów jej członków.
- Nie jest to tylko ciekawostka – ale ma swoje bardzo konkretne i praktyczne implikacje.

KULTUROWE WYMIARY CZASU

KULTURY CZASU ZEGARA I CZASU WYDARZEŃ

Kluczowe: co determinuje? Godzina czy zdarzenie?

- Czas zegara: np. Europa Zachodnia (Niemcy! Szwajcaria!), Ameryka Północna, Australia, Nowa Zelandia
- Czas wydarzeń: Ameryka Południowa, Azja Południowa (Indie, Pakistan, Nepal)

Możliwe napięcia: *ważne wydarzenie z życia prywatnego vs. umówione spotkanie?*

MONOCHRONICZNOŚĆ I POLICHRONICZNOŚĆ

Multitasking!

Przesuwanie się kultury amerykańskiej z monochronicznej do polichronicznej.

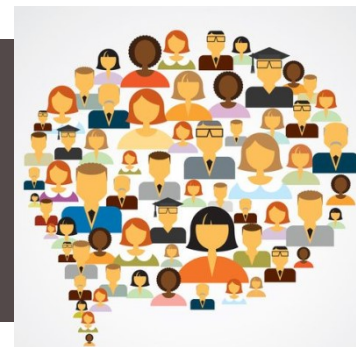
KULTUROWE WYMIARY CZASU

ORIENTACJA NA PRZESZŁOŚĆ, PRZYSZŁOŚĆ I TERAŹNIEJSZOŚĆ.

- Przeszłość: sprawdzone rozwiązania, przywiązanie do tradycji, szacunek dla starszych (Włochy, Afryka)
- Przyszłość: rozwój, fetysz postępu, długoterminowe relacje (Japonia)
- Teraźniejszość: efektywne wykorzystywanie czasu, koncentracja na bieżących sprawach, kontrakty czasowe, funkcjonowanie „projektowe”, mobilność, częste zmiany, „beztroskie zachowanie – *carpe diem*”

KULTURA A CZAS - REKOMENDACJE

KULTURY MONOCHRONICZNE:

- Masz spotkanie z przedstawicielami kultury monochronicznej - przyjdź 5 minut wcześniej.
- Jeśli wiesz, że możesz się spóźnić, zawsze zadzwoń i poinformuj o tym, nawet jeśli masz spóźnić się 1 minutę.
- Trzymaj się ściśle harmonogramu i agendy spotkania.
- Nie planuj ważnych telefonów w trakcie spotkania.

KULTURY POLICHRONICZNE:

- Planując spotkania z przedstawicielem kultury polichronicznej lepiej wybierz porę przedpołudniową, na wypadek gdyby parter biznesowy miał się spóźnić.
- Nie planuj zbyt dużej ilości spotkań w jednym dniu, koło siebie, ponieważ spotkania mogą się przedłużać i możesz nie zdążyć na następne.

(w-kontakcie.com)

DYGRESJA – MUZYKA!

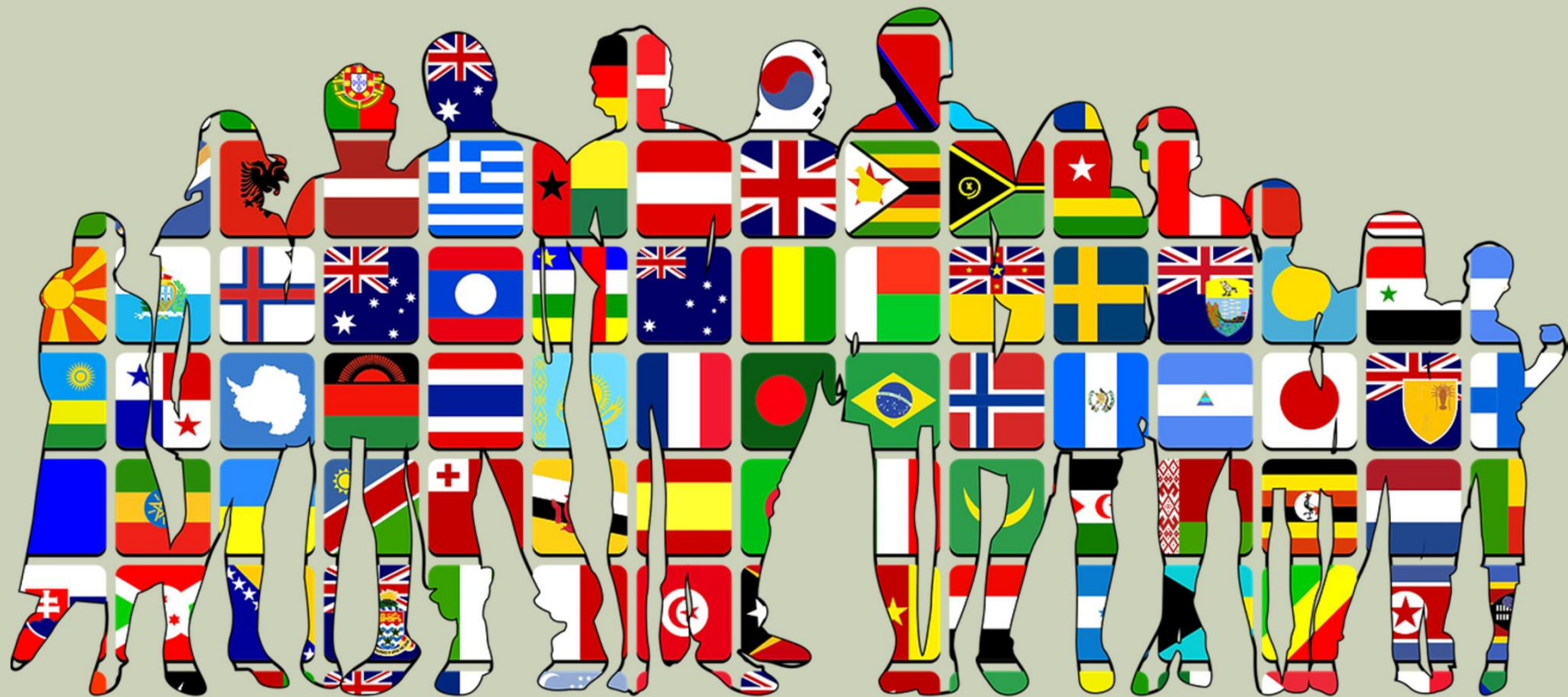

- Muzyka – uniwersalny język!
- Muzyka – płaszczyzna spotkania różnego rodzaju prądów, wpływów i inspiracji pochodzących z różnych kręgów kulturowych.
- Rodzinne muzykowanie, śpiew przy ognisku, śpiewniki na wycieczce, śpiewy na balkonach koronawirusowych – integracyjny wymiar muzyki.
- Muzyka może pełnić różne funkcje: estetyczną, hedonistyczną, **poznawczą, komunikacyjną, integracyjną, więziotwórczą.**

(Golemo 2017)

MIĘDZYKULTUROWA DEZINFORMACJA I „PARADYGMAT SZCZEPIONKI”

NIE PIJ WODY!

FAKT:

WODA JEST JEDNYM
ZE SKŁADNIKÓW BOMB
ATOMOWYCH

FAKT:

NADMIAR WODY MOŻE
POWODOWAĆ POCENIE SIĘ,
WYDALANIE MOCZU,
A NAWET ŚMIERĆ

FAKT:

100% TERRORYSTÓW
I SERYJNYCH MORDERCÓW
PIJE WODĘ

FAKT:

WODA JEST UŻYWANA
PRZY ROZPYLANIU
PESTYCYDÓW NA POLACH
UPRAWNYCH

FAKT:

WODA JEST NAJCZĘSTSZĄ
PRZYCZYNĄ ŚMIERCI
PRZEZ UTONIĘCIE

FAKT:

100% LUDZI, KTÓRZY
PIJĄ WODĘ PEWNEGO
DNIA UMRZE

DEMOTYWATORY.PL

Samoloty wypełnione uchodźcami lądują w Niemczech pod osłoną nocy. Media milczą !

Maszyny pod osłoną nocy przyjmowane są w godzinach między 00:00 a 06:00. Takie informacje dotyczą między innymi lotnisk: Kolonia-Bonn, Hannover oraz bazy lotniczej Bundeswehry w Wunstorf. Ten ostatni przypadek jest szczególnie zastanawiający, bo nie ma żadnego szczególnego powodu, by lądował tam samolot pasażerski.

Loty w większości są z Turcji, ale zdarzają się również z Grecji i Egiptu. Krótco po wylądowaniu samoloty odlatują a wyświetlacze podają kierunek jako "nieznany". Charakterystyczne jest również to, że po pasażerów przyjeżdżają autobusy, które odbierają ich prosto z płyty lotniska tuż po wyjściu z samolotu.

Ten Czeczen dostaje 3500 zł zasiłków.
Cały miesiąc nic nie robi.

czy zarabiasz chociaż tyle pracując cały miesiąc?

"Zamienię emeryturę po 40. latach pracy
na zasiłek dla uchodźcy"

Zmiany w znaczeniu słowa "ekspert"

~~FAKT~~
E

Profesor

1980

Doktor

1990

Redaktor

2000

Pati z Fejsbuka

2010

KOMITET BADAŃ NAD MIGRACJAMI PAN

FAKTY
~~X~~
E

- „W Polsce ponadto znajduje się licząca blisko 200 tysięcy osób grupa cudzoziemców, która uzyskała prawo pobytu. Znaczna jej część podjęła tu pracę. (...) Problem uchodźstwa, ale też szerzej migracji z powodów ekonomicznych, dotyczy jednak w coraz większym stopniu Polski. Doświadczenia innych krajów, które przeszły transformację z krajów emigracji w kraje imigracji (np. Hiszpania i Włochy) pokazują, że zmiany takie mogą następować w szybki i niespodziewany sposób.”

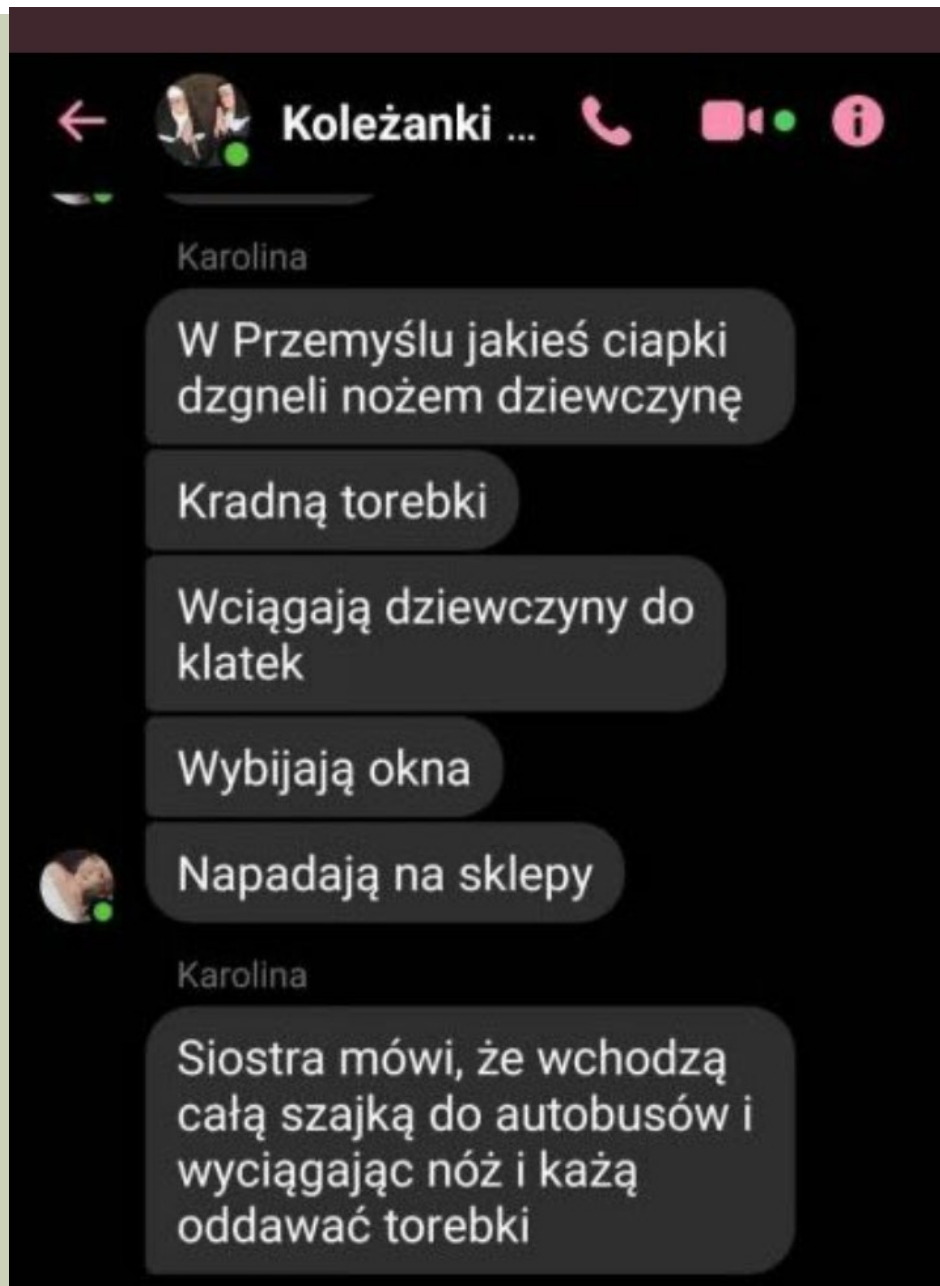
**Wyszukiwarka Google (9.12.2015) - 7
odnośników**

ANONIMOWA UŻYTKOWNICZKA FACEBOOKA - CZYLI METODA „NA KUZYNKĘ”

FAKTY
E

- *„Mam rodzinę na wyspie Kos, w Atenach i na Peloponezie - jedna moja kuzynka jest żoną greckiego policjanta, a mąż drugiej pracuje w Urzędzie Miejskim (pracownik samorządowy). Mam także rodzinę w Rzymie. Mnie kitu się nie da wepchać. Mam wiadomości z pierwszej ręki. Kuzynki mi opisują, co mają pod oknami.”*
- *„a może to prawda, co słyszałam, że opiekę medyczną i filtr epidemiologiczny mają zbudować prywatne firmy, ludzi powiązanych z WSI, którzy mają już europejskie kontrakty medyczne na sumę rzędu 30 milionów złotych?! - to znaczy, że >litościwi ludzie martwiący się o uchodźców< to są płatne trolle, propagandyści i naganiacze?”*

**Wyszukiwarka Google (9.12.2015) - 2850
odnośników**

Piotr Strzembosz @PiotrStrzembosz · 9h

"Wrociłam ze szpitala na Kopernika (Kasia znowu skręciła chyba nogę i jej spuchła). Po godzinie czekania na panią dr ... dostałam info, że teraz przyjmują tylko Ukraińców i z wypadków.... Kasi nawet RTG nie zrobili.." - Info z pierwszej ręki od znajomej z Ząbek...

443

138

82

pewnie jerzy ❤️🧡

@mietczynski

Replying to [@PiotrStrzembosz](#)

Zadzwoiłem do tego szpitala, powiedzieli że większej bzdury nie słyszeli. Wysłałem maila z twoim wpisem do sekretariatu z poleceniem żeby pana pozwali o to kłamstwo. Tak więc radzę się odezwać do znajomej z Ząbek, bo mogą ci się przydać jakieś dowody na to, pozdro Piotyr.

[Translate Tweet](#)

7:43 PM · Mar 6, 2022 · Twitter Web App

236 Retweets **29** Quote Tweets **3,070** Likes

Mateusz Araszkiwicz

@araszperskibard

Byłem dzisiaj w sklepie z elektroniką. Nagle wpada do sklepu rodzina uchodźców z Ukrainy, wynoszą 5 telewizorów plasma lcd oled i 30 telefonów krzycząc, że dla nich to za darmo. Gdy kasjer próbował ich powstrzymać jeden zmienił się w wilkołaka i odgryzł mu głowę.

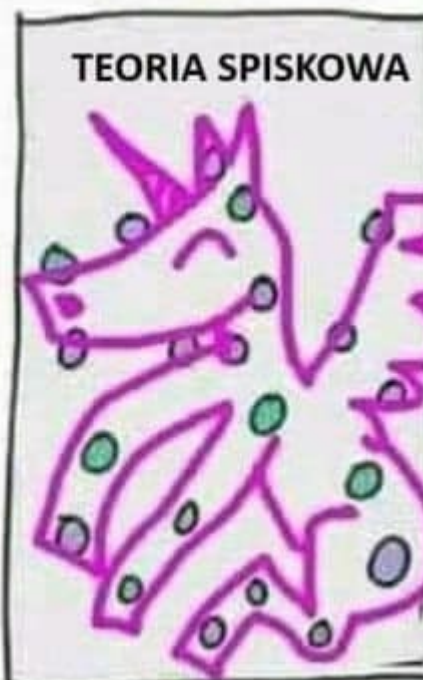
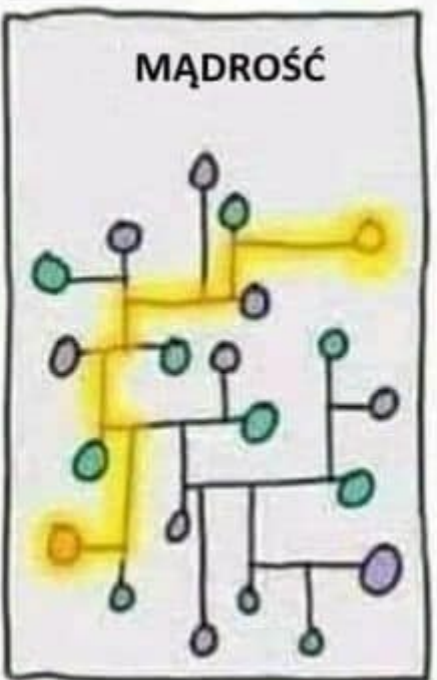
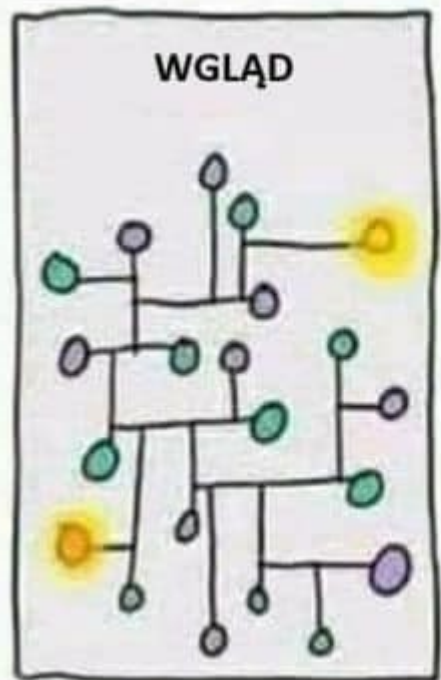
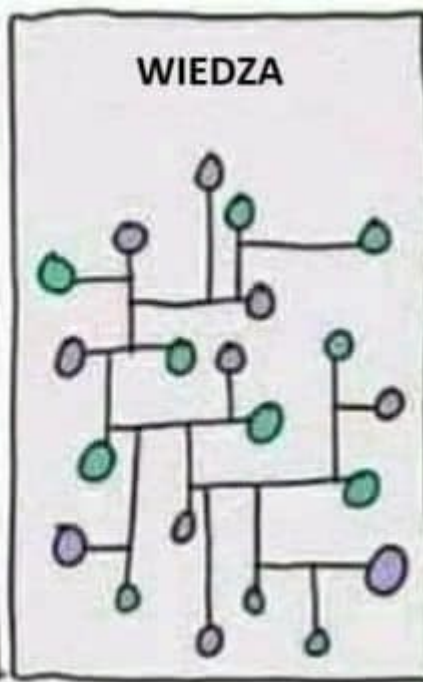
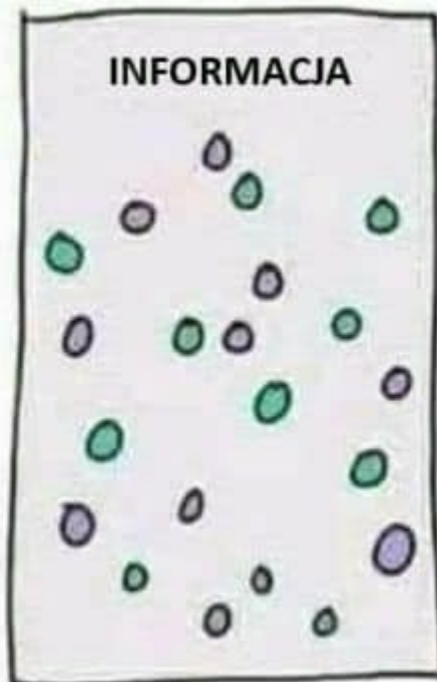
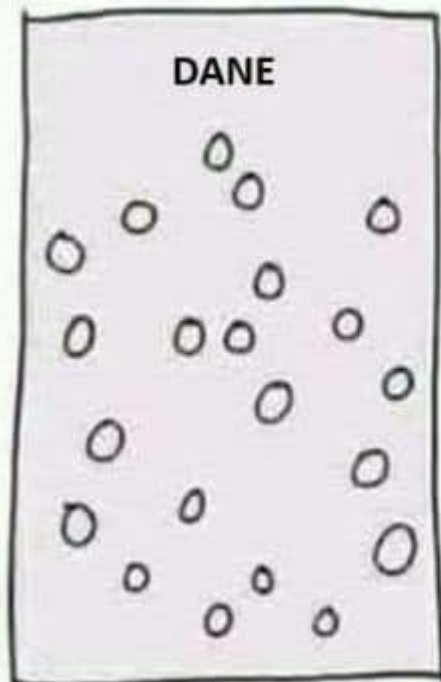
3:58 PM · 19 mar 2022 · Twitter Web App

Bartosz Scheuer
@BartoszScheuer

...

Córka poszła, ze skrzyconą na SOR w Ząbkach nogą, do urzędu, nie wpuścili, a ochroniarz skrzycił jej drugą nogę, zabrał PESEL, dał go Ukraińcom i odmówił odebrania porodu. Córka z dwiema skrzyconymi nogami wróciła do samochodu, ale Ukraińcy zamienili jej Audi na Multiplę w gazie.

JOE MONSTER

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

rafal.cekiera@us.edu.pl

LITERATURA

- Jacko J.F.: *Komunikacja międzykulturowa w ujęciu fenomenologiczno-systemowym*. W: W. Maliszewski, M. Korczyński, K. Czerwiński (red.) *Komunikacja społeczna w i dla multikulturowości. Perspektywa edukacyjna*. Wyd. Adam Marszałek, 2012.
- Osika G.: *Teoria kontroli niepokoju/niepewności w. Gudykunsta jako narzędzie przełamywania zachowań ksenofobicznych*, Zeszyty Naukowe. Organizacja i Zarządzanie / Politechnika Śląska, 112/2017.
- Subocz D.: *Geert Hofstede – praktyczne zastosowanie wymiarów kultur narodowych*, ANNALES UNIVERSITATIS MARIE CURIE – SKŁODOWSKA, 1-2/2012.
- Korporowicz L., *Komunikacja międzykulturowa jako transgresja*, [w:] *Dialog na pograniczach kultur i cywilizacji*, red. T. Paleczny, M. Banaś, Kraków 2009.
- Głazewska E.: *Wartość kompetencji międzykulturowych*, ANNALES UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA LUBLIN – POLONIA, 5/2020.
- Rutkowska A.: *Kulturowo-ekonomiczne aspekty komunikacji międzykulturowej*, *Kultura i Wartości*, 25/2018.
- Kusio U.: *Świat się rusza – szkic z komunikacji międzykulturowej*, *Kultura i Edukacja*, 1/2007.
- Paleczny T. *Interpersonalne stosunki międzykulturowe*, WUJ 2007.

LITERATURA

- Budyta-Budzyńska M., *Adaptacja, integracja, asymilacja – próba ujęcia teoretycznego*, [w:] *Integracja czy asymilacja? Polscy imigranci na Islandii*, red. M. Budyta-Budzyńska, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011.
- Żydek-Bednarczuk Urszula. (2015). *Spotkanie kultur: komunikacja i edukacja międzykulturowa w glottodydaktyce*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Sikorski W.: *Proksemika klasy szkolnej – ukryty wymiar edukacji*, <https://jbc.bj.uj.edu.pl/Content/409047/PDF/3-6-sikorski-proksemika-klasy-szkolnej.pdf>
- Piwowarczyk A.: *Kompetencje komunikacji międzykulturowej. Rozwój kompetencji przyszłych ekonomistów i menadżerów*, 2020.